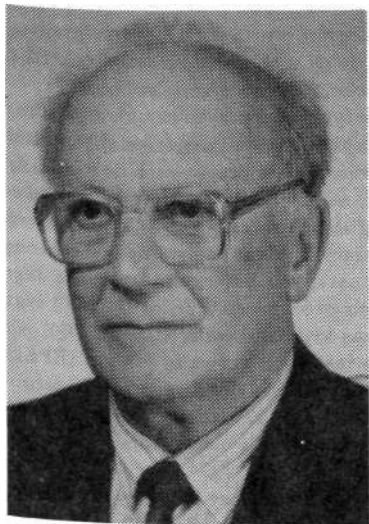

IV. NEKROLOGI

CZESŁAW JACKOWIAK (1923 -1994)

Zgon prof. zw. dra habil. Czesława Jackowiaka, profesora Uniwersytetu Gdańskiego, kierownika Katedry Prawa Pracy jest dotkliwą stratą dla polskiej nauki prawa. Prof. Jackowiak był bowiem nie tylko znakomitym uczonym, wybitnym specjalistą prawa pracy i prawa ubezpieczeń społecznych ale także człowiekiem, który niezwykłą życzliwość godził z wysokimi wymaganiami naukowymi. Był bardzo cenionym i szanowanym opiekunem naukowym młodego pokolenia, niezrównanym organizatorem pracy zespołowej, potrafił zjednywać sobie nawet ludzi najbardziej nieprzychylnych. Jego życie, to pasmo aktywnej twórczości naukowej splecionej z niezwykle czynną działalnością organizacyjną. Jego powszechna życzliwość, zjednywała mu także powszechną sympatię i szacunek, co znajdowało wyraz nie tylko w obdarzaniu Go przez społeczność akademicką zaufaniem, lecz także ciężarem wybieralnych funkcji we władzach uniwersyteckich.

Jego życiorys zawiera wiele elementów bardzo typowych dla Jego pokolenia. Urodził się 11 czerwca 1923 r. w Toruniu w rodzinie nauczycielskiej. Naukę szkolną rozpoczął w Kruszwicy, w latach 1935 - 1939 uczęszczał

do cenionego w Poznaniu Gimnazjum im. Marii Magdaleny. Wywieziony przez okupanta wraz z rodzicami na Lubelszczyznę pracował tam jako robotnik. Wcielony w 1944 r. do Wojska Polskiego został zdemobilizowany w 1946 r. Jednocześnie w lutym 1945 r. zdał jako ekstern maturę, w 1946 r. rozpoczął studia na Wydziale Prawno-Ekonomicznym Uniwersytetu Poznańskiego i ukończył je w skróconym okresie w 1948 r. Z dniem 1 XI 1948 r. podjął pracę na stanowisku asystenta, lecz w ramach czystek ideologicznych został w 1950 r. zwolniony z Uniwersytetu, do którego mógł Powrócić dopiero w 1955 r. Pracował w Państwowej Inspekcji Pracy i wykonywał zawód adwokata i rady prawnego. Nie zaniechał jednak pracy naukowej i dydaktycznej. W marcu 1951 r. obronił pracę doktorską na temat: *Charakteru prawnego stosunku pracy*. Jego skrypt pt. *Prawo pracy*, wydany przez ZPP, w 1954 r. był jedną z pierwszych publikacji dydaktycznych z tego przedmiotu i doczekał się kilku wydań.

Po powrocie do pracy naukowej na stanowisku adiunkta w Katedrze Prawa Pracy Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, wkrótce wspólnie z W. Jaśkiewiczem i niżej podpisanym napisał najpierw skrypt a następnie podręcznik prawa pracy, który miał kilka wydań (1963, 1964, 1970 i 1985). W 1965 r. na podstawie monografii pt. *Zakładowe organy wymiaru sprawiedliwości w sporach ze stosunku pracy*, uzyskał stopień doktora habilitowanego i stanowisko docenta w Katedrze Prawa Pracy UAM. Jednocześnie podjął jako docent kontraktowy pracę na Wydziale Prawa i Administracji UMK w Toruniu, dokąd przeniósł się z dniem 1 X 1970 na stałe. Uzyskuje w 1973 r. tytuł i stanowisko profesora nadzwyczajnego. W Toruniu pełnił funkcję prodziekana oraz dziekana Wydziału Prawa i Administracji. Od dnia 1 X 1976 r. objął stanowisko profesora w Instytucie Prawa Cywilnego i Karnego Uniwersytetu Gdańskiego, a po zmianach organizacyjnych w 1981 r. objął powołaną wówczas Katedrę Prawa Pracy i kierował nią aż do przejścia na emeryturę.

W 1980 r. zostaje wybrany na stanowisko prorektora Uniwersytetu Gdańskiego, z którego rezygnuje na znak protestu przeciwko odwołaniu w stanie wojennym ówczesnego re-

która prof. Głębockiego. Senat U.G. wszakże powierzył Mu na okres kadencji od dnia 1 IX 1987 r. do dnia 30 XI 1990 r. urząd rektora. Na tym stanowisku przyczynił się poważnie do umocnienia i rozwoju tego Uniwersytetu. Z Jego inicjatywy doszło do nawiązania współpracy naukowej pomiędzy uniwersytetami innych państw nadbałtyckich w ramach powołanej w 1990 r. regionalnej "Konferencji Rektorów Uniwersytetów Bałtyckich".

Prof. Jackowiak był także ceniony jako wybitny specjalista w gremiach legislacyjnych i doradczych władz centralnych, redakcjach czasopism naukowych (PiP). Od wielu lat był członkiem Komisji d/s Reformy Prawa Pracy, w latach 1984 - 1992 był członkiem Rady Legislacyjnej przy Prezisie Rady Ministrów, ekspertem Trybunału Konstytucyjnego, komisji sejmowych i senackich, członkiem Zespołu Rzeczników Prawa Rady Głównej Ministerstwa Oświaty i Szkolnictwa Wyższego, członkiem Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli Akademickich przy Ministrze NSWiT.

Zmarły cieszył się także uznaniem specjalistów prawa pracy i prawa socjalnego za granicą, uczestniczył w wielu konferencjach naukowych, przedstawiając na nich liczne referaty, w 1985 r. w okresie od marca do grudnia wykładał jako visiting professor na Uniwersytecie w Bonn.

Jego dorobek naukowy obejmujący ponad 70 publikacji, w tym kilka pozycji książkowych oraz artykułów publikowanych w czasopismach zagranicznych a także ponadto kilkadziesiąt raportów i ekspertyz opracowanych dla potrzeb prac legislacyjnych, 37 recenzji w przewodach doktorskich, habilitacyjnych oraz o nadanie tytułu naukowego profesora, należy do dwóch dyscyplin naukowych: prawa pracy i prawa socjalnego. Cennym wkładem prof. Jackowiaka w rozwój nauki prawa pracy są Jego prace poświęcone różnym aspektom stosunku pracy, kładące podwaliny pod ochronę interesów pracowniczych, w latach 50-tych tak nagminnie naruszanych. Szczególnie cenne są Jego artykuły nt: ochrony trwałości stosunku pracy (PiP z. 3/57), ciągłości pracy (PZS nr 8 - 9/56) oraz na temat koncepcji stosunku pracy, która się dopiero wówczas krystalizowała (PZS nr 7/60) jak również na temat możliwości wykorzystania w tym zakresie instytucji prawa cywilnego (RPEiS z. 4/60). Zasługą Jackowiaka jest także wskazanie niezbędności otwarcia drogi sądowej dla ochrony interesów pracowniczych, przedstawione w monografii poświęconej zakładowym organom wymiaru sprawiedliwości, których charakter i niedostatki z punktu widzenia obowiązującej wówczas koncepcji praworządności poddał wnikliwej analizie i krytyce.

W dziedzinie zaś prawa socjalnego prof. Jackowiak należy do koryfeuszy tej dyscypliny, która dopiero obecnie zaczyna być uznawana za samodzielną gałąź prawa. Rozdział Jego autorstwa w podręczniku prawa pracy poświęcony zabezpieczeniu społecznemu znacznie wykracza poza ramy opracowania dydaktycznego, zawiera bowiem wiele niezwykle cennych myśli i idei, które po wielu latach doczekały się rozwinięcia w postaci koncepcji prawa socjalnego jako samodzielnej gałęzi prawa. Nie sposób w ramach krótkiego wspomnienia pokazać bogactwa całego dorobku w tym zakresie, trudno jednak nie wspomnieć o wydanej w 1991 r. przez Ossolineum pod Jego redakcją niezwykle wartościowej zbiorowej pracy. pt. *Rozwój ubezpieczeń społecznych w Polsce* (s. 475), którą prof. Jan Szczepański nazwał w przedmowie w pełni zasadnie "dziełem fundamentalnym". Praca ta bowiem rekonstruuje rozwój ubezpieczeń w minionych 70 latach oraz porządkując wiedzę o Jego stanie dzisiejszym, stwarza solidną podstawę dla planowanej od dawna pracy nad reformą i kodyfikacją prawa ubezpieczeń, stanowiącego rdzeń prawa socjalnego.

W komisji, która w najbliższym czasie ma podjąć się realizacji tego zadania, miejsce prof. Jackowiaka trudno będzie zapełnić. Choć będzie nam Go bardzo brakowało, korzystać będziemy z Jego niemałego dorobku, który nam pozostawił jako swój trwały niezniszczalny ślad.

Włodzimierz Piotrowski